

Sygn. akt VI U 1221/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2023 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Maciej Flinik

Protokolant – starszy sekretarz sądowy M. W.

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2023 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: A. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 4 sierpnia 2021 r., znak: (...)

w sprawie: A. R.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

1/ zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 4 sierpnia 2021 roku, w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu A. R. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od dnia 28 maja 2021 roku do dnia 31 sierpnia 2024 roku,

2/ stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sędzia Maciej Flinik

VI U 1221/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 sierpnia 2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z FUS odmówił ubezpieczonej A. R. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy . Pozwany powołał się przy tym na orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 30 lipca 2021r., która nie stwierdziła u ubezpieczonego niezdolności do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony A. R. (przez pełnomocnika R. R.) wskazując, że nie zgadza się z orzeczeniem komisji lekarskiej z uwagi na nieprawidłową ocenę stanu jego zdrowia przez orzecznika.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasową argumentację .

Sąd Okręgowy ustalił , co następuje:

Ubezpieczony A. R. do 28 lutego 2004r. był uprawniony do renty socjalnej. Kolejne wnioski o rentę socjalną w/w – nego były załatwiane odmownie, a odwołania ubezpieczonego oddalane . W dniu 28 maja 2021r. ubezpieczony złożył wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Lekarz orzecznik w orzeczeniu z dnia 7 lipca 2021r. stwierdził, iż ubezpieczony jest zdolny do pracy. Orzeczeniem z dnia 30 lipca 2021 r. komisja lekarska ZUS rozpatrując sprzeciw w/w- nego od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS nie stwierdziła niezdolności do pracy ubezpieczonego. Na tej podstawie ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

Obecnie rozpoznaje się u odwołującego się zaburzenia nastroju i osobowość chwiejną emocjonalnie , typ impulsywny. Leczony jest aktualnie z rozpoznaniem zaburzeń afektywnych dwubiegunowych . Stan jego zdrowia w tym obszarze powoduje częściową niezdolności do pracy.

Z kardiologicznego punktu widzenia ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy – krążeniowo i oddechowo wydolny, przebyta operacja nie ma wpływu na jego aktualną kondycję.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dostępnej dokumentacji medycznej oraz w oparciu o opinie biegłych sądowych specjalisty psychiatry, psychologa i kardiologa , które uznał za w pełni miarodajne , zostały bowiem sporządzone wyczerpująco i rzetelnie w oparciu o posiadane przez biegłych wiadomości specjalne i spełniają wymogi określone w art. 285 k.p.c. Biegły psychiatra i psycholog zmienili swoje wcześniejsze stanowisko (w którym podzielili stanowisko organu rentowego) wskazując, iż badali ubezpieczonego pod kątem występowania u niego całkowitej niezdolności do pracy (jako przesłanki renty socjalnej). Do powyższego doprowadziło początkowo mylne oznaczenie niniejszej sprawy przez organ rentowy - jako sprawy o rentę socjalną , zamiast jako sprawy o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Wykonując badanie powtórnie już pod kątem ewentualnego stopnia niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia , biegli jednoznacznie stwierdzili, iż ubezpieczony pozostaje częściowo niezdolny do pracy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie. Stosownie do treści art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy; ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy; niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów (ust. 1). Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (ust. 2). W myśl art. 12 ustawy niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (ust. 1). Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (ust. 2). Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (ust. 3). Zgodnie natomiast z treścią art. 13 ust. 1 ustawy przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji (pkt 1); możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (pkt 2).). W wyroku z dnia 2 września 2015 r. III AUa 2120/14 Sąd Apelacyjny wskazał , iż punktem wyjścia w sprawach o rentę jest ustalenie w jaki sposób należy rozumieć pojęcie "pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji". Jak właściwie wskazywał organ rentowy, w doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że wyjaśnienie treści tego pojęcia wymaga uwzględnienia zarówno kwalifikacji formalnych (czyli zakresu i rodzaju przygotowania zawodowego udokumentowanego świadectwami, dyplomami, zaświadczeniami), jak i kwalifikacji rzeczywistych (czyli wiedzy i umiejętności faktycznych, wynikających ze zdobytego

doświadczenia zawodowego) (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 września 2006 r., I UK 103/06, OSNP 2007 nr 17-18, poz. 261; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2007 r., II UK 156/06, OSNP 2008 nr 3-4, poz. 45). Przy czym jak wskazano w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2015 r. I UK 387/14 do sądu rozpoznającego sprawę o prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy należy dokonanie analizy elementów pojęciowych niezdolności do pracy. Chodzi w szczególności o ocenę, na czym może polegać utrata w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 3 u.e.r.f.u.s.). Z samej definicji częściowej niezdolności do pracy wynika, że ubezpieczony może utracić zdolność do pracy w określonym stopniu, a mimo to nie nabyć prawa do renty. Znaczenie ma dopiero utrata zdolności do pracy w znacznym stopniu. Wprawdzie ustawodawca nie wyjaśnia, jak należy rozumieć znaczny stopień utraty zdolności do pracy, tym niemniej semantycznie pojęcie "w znacznym stopniu" oznacza "w stopniu większym niż połowa zwykłej zdolności do pracy". Przy takim założeniu można przyjąć, że z art. 12 ust. 3 u.e.r.f.u.s. wynika granica ochrony ubezpieczeniowej, gdyż prawa do renty nie ma ubezpieczony, który utracił zdolność do pracy w stopniu mniejszym niż znaczny (mniejszym niż połowa zwykłej zdolności do pracy). Można zatem stwierdzić, że utrata w nieznacznym stopniu (na pewno w mniejszym niż znaczny stopień) zdolności do pracy nie uprawnia do ustalenia niezdolności do pracy (choćby częściowej) jako przesłanki prawa do renty. I odwrotnie, utrata zdolności do pracy w znacznym stopniu (większym niż połowa zwykłej zdolności do pracy) uprawnia do ustalenia częściowej niezdolności do pracy jako przesłanki prawa do renty na podstawie art. 12 ust. 3 u.e.r.f.u.s.

Ocena całkowitej bądź częściowej niezdolności do pracy, w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania pracy, wymaga z reguły wiadomości specjalnych. W niniejszej sprawie biegli lekarze (psychiatra i psycholog) w opinii, którą sąd uznał za w pełni miarodajną i przydatną do rozstrzygnięcia sprawy, stwierdzili , że istniejące u ubezpieczonego schorzenia , skutkują w przypadku zaburzeń natury psychicznej dysfunkcjami , które czynią go częściowo niezdolnym do pracy. Ubezpieczony pozostaje leczony psychiatrycznie od kilku lat (ambulatoryjnie) , był również kilkakrotnie hospitalizowany . Obecnie pozostaje pod opieką psychiatry i jest leczony w kierunku rozpoznania choroby afektywnej dwubiegunowej. Do pogorszenia stanu zdrowia w sferze psychicznej (jak wskazali biegli) doszło w trakcie zatrudnienia. Powyższe wnioski biegłych korespondują z twierdzeniami pełnomocnika ubezpieczonego , zgodnie z którymi to atmosfera w pracy (wyśmiewanie się współpracowników z wady wymowy) doprowadziło do trudności natury psychicznej . Twierdzenia organu rentowego, jakoby ubezpieczony wniósł ewentualną częściową niezdolność do pracy do ubezpieczenia są w tym kontekście chybione. Okoliczność, iż w /w- ny pracuje od wielu lat jako magazynier nie podważa trafności konkluzji biegłych. Należy zauważyć, iż ubezpieczony posiada wykształcenie średnie (technik handlowiec) , a wykonuje proste prace fizyczne (magazynowe) , a zatem poniżej swoich kwalifikacji. Legitymuje się obecnie umiarkowanym stopniem niepełnosprawności . W przeszłości korzystał z prawa do renty socjalnej, a także posiadał orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności . Powyższe potwierdza zasadność wniosków biegłych o jego aktualnej jedynie częściowej niezdolności do pracy (nigdy nie był osobą zdrową, stąd rozpoczynając zatrudnienie był znacznie bardziej narażony z uwagi na współistnienie wielu schorzeń na pogorszenie stanu zdrowia i utratę zdolności do pracy . Fakt, iż wykonuje pracę magazyniera (co pozwala mu się utrzymać) nie oznacza, że z uwagi na schorzenia natury psychicznej nie wymaga ochrony od pracy (zwłaszcza tej zgodnej z jego kwalifikacjami) .

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

W punkcie 2 wyroku Sąd zgodnie z treścią przepisu art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS z urzędu orzekł w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zdaniem Sądu, biorąc pod uwagę całokształt okoliczności przedmiotowej sprawy nie zaistniały podstawy do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, pomimo uwzględnienia odwołania ubezpieczonego. Drugi zespół biegłych jednoznacznie wskazał, iż podstawa dokonanych ustaleń w zakresie stanu zdrowia ubezpieczonego i jego przekładania się na zdolność do pracy były oprócz tych samych dowodów, którymi dysponował pozwany, również bezpośrednie badanie ubezpieczonego (wywiad) oraz dokumentacja medyczna złożona już po wydaniu zaskarżonej decyzji przez ZUS.